

Ιάκωβος Ανυφαντάκης «Ραδιοκασετόφωνο», εκδόσεις Πατάκη, 2023

Οι δύο όψεις της κρίσης

Το «Ραδιοκασετόφωνο» είναι η δεύτερη νουβέλα και το τέταρτο πεζογραφικό βιβλίο που δημοσιεύει ο 40χρονος Ιάκωβος Ανυφαντάκης, σε έντεκα χρόνια – όλα στις εκδόσεις Πατάκη. Έχουν προηγηθεί η νουβέλα «Αλεπούδες στη σκιά», η συλλογή διηγημάτων «Όμορφοι έρωτες» και το μυθιστόρημα «Κάποιοι άλλοι», το οποίο μάλιστα έλαβε και το Βραβείο Μυθιστορήματος του περιοδικού «Ο αναγνώστης».

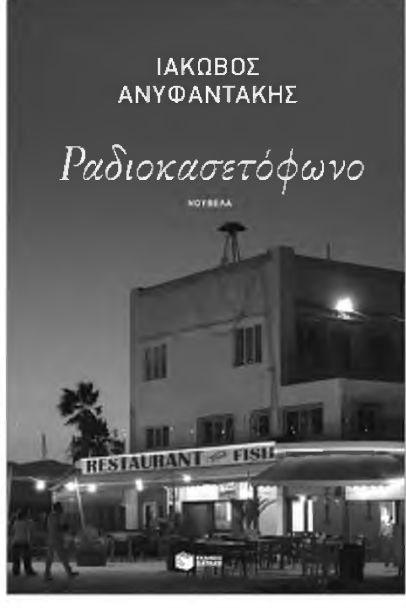
Συνήθως, όταν ένας πεζογράφος περνάει στο μυθιστόρημα μένει εκεί, ωστόσο ο Ανυφαντάκης επέστρεψε αμέσως μετά το πρώτο του μυθιστόρημα στη νουβέλα δείχνοντας ότι έχει αφήσει ανοιχτούς λογαριασμούς με τη μικρή φόρμα.

Γεννημένος και μεγαλωμένος στο Ηράκλειο της Κρήτης, έστω και αν σήμερα ζει στην Αθήνα, ο Ιάκωβος Ανυφαντάκης τοποθετεί φυσιολογικά τη δράση στα μέρη που έχει τις ρίζες του. Πρωταγωνιστής είναι ο Ηλίας, ένας μεσήλικας ευκατάστατος επιχειρηματίας που έχει τρία μαγαζιά, είναι χωρισμένος με παιδί, έχει και μια πρώην ερωμένη, χορεύτρια μπαλέτου, που ελπίζει να την ξανακατακτήσει. Η νουβέλα ξεκινάει με τον Ηλία να έχει για το σαββατοκύριακο τον γιο του -που κανονικά ζει με τη μητέρα του- και με την είδηση του θανάτου του δικού του πατέρα. Παίρνει λοιπόν τον γιο του, Μαρίνο, και πηγαίνουν στο Τζερμιάδο, μια ώρα δρόμο από το Ηράκλειο, στο χωριό του Οροπεδίου Λασιθίου όπου ο πατέρας του Δημήτρης έζησε όλη του τη ζωή ως ο γιατρός της περιοχής. Ο γιατρός δεν είχε σχέση με τον τόπο, ούτε με την Κρήτη, καταγόταν από χωριό της Πίνδου που ερημώθηκε στον Εμφύλιο και, αντάρτης και ο ίδιος, εγκαταστάθηκε εκεί για να γλιτώσει από τις διώξεις και τη φτώχεια.

Η διαδρομή για το Τζερμιάδο, η κηδεία και ο δρόμος της επιστροφής, γίνονται μια πορεία προς τη μερική αυτογνωσία. Ο Ηλίας, που προσπαθεί να πλησιάσει τον λιγομίλητο δωδεκάχρονο γιο του, διαπιστώνει ότι

αυτός, αν μοιάζει σε κάποιον, είναι μάλλον στον πεθαμένο παππού παρά στον ίδιο. Η νουβέλα πραγματεύεται σχέσεις ανδρών, κυρίως πατέρα-γίου, υπό τη σκιά ενός πατριάρχη παππού. Πραγματεύεται όμως εξίσου και σχέσεις γενεών. Ο αριστερός αντάρτης γιατρός, με πολύ καλό όνομα σε όλο το Οροπέδιο, τα έφτιαξε όλα εκ του μηδενός και παρέμεινε λιτός και πιστός σε αξίες μέχρι το τέλος της ζωής του. Ο γιος του Ηλίας, που είχε από νωρίς μεγάλες βοήθειες από τον πατέρα του, έγινε ένα προϊόν των δεκαετιών της φούσκας, με λεφτά, μαγαζιά, τζίπ, επενδύσεις, κυνισμό και κολπατζίδικες συμπεριφορές. Νομίζει ότι όλα όσα έχει, τα έχει γιατί του αξίζουν, ενώ τα οφείλει στον αυτοδημιούργητο πατέρα. Στην πραγματικότητα, ο Ιάκωβος Ανυφαντάκης, που στα προηγούμενα βιβλία του είχε ως πρωταγωνιστές θύματα της κρίσης, νεαρούς που πελαγοδρομούν στο άγνωστο και την αβεβαιότητα, πιάνει εδώ ανάποδα το νήμα και κοιτάζει την εποχή με τα μάτια ενός κερδισμένου της κρίσης, κάποιου που είχε ήδη λεφτά και επωφελήθηκε. Ο δε εγγονός, ο γιος του Ηλία, αποτελεί το μεγάλο ερωτηματικό του μέλλοντος.

Ο τίτλος «Ραδιοκασετόφωνο» παραπέμπει σε αυτές τις τρεις γενιές. Το ραδιοκασετόφωνο που βρίσκουν στο σπίτι του πεθαμένου παππού, ήταν σίγουρα για εκείνον μια σπουδαία τεχνολογική εφεύρεση, για τον γιο του Ηλία ήταν κάτι χρήσιμο που γρήγορα ξεπεράστηκε και για τον εγγονό είναι ένα άγνωστο αντικείμενο της εποχής των σπηλαίων. Μπορεί το «Στ' αμπέλια» του Σταύρου Ζουμπουλάκη να χωρίζει τον κόσμο σε ησιόδεια (μέχρι τη δεκαετία του 1950) και μεταησιόδεια εποχή, το «Ραδιοκασετόφωνο» όμως μας θυμίζει ότι ήδη η τελευταία έχει τις δικές της φοβερές υποδιαίρεσεις.

παρουσίαση

ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΙΜΠΛΗΣ